

ארלבוים

במתתנים

גם אתם קראתם בהתרגשות את הכתבה 'חיכיה' על המצפים לילדים?
לרב צבי ארלבוים, כותב הטור 'שיבישע בוחר' העלתה הכתבה את
 סיפורה של הישועה שראה בעיניו בזכותו של... גמ"ח כספים

/ ציפי גולן /

תקופה עברה מאז החתונה שלהם ועד הביקור הראשון אצל הרופא
 ההוא שהציע שורה של בדיקות. כשהם יצאו ממנו הוא שאל את עצמו
 לפני הכל, איפה הקב"ה בתמונה. אחר כך התגלגלו הדברים במהירות.
 "אני מכיר את האיש וכששמעתי ממנו על מה שעובר עליו הראיתי לו
 קטע מצמרר בחפץ חיים", חוזר הרב צבי ארלבוים, שראה לעצמו חובה
 לפרסם את כוחה של הלוואת כספים, אל הימים ההם, "והוא החליט
 לצאת לדרך".

בואו נשים דברים על השולחן. בשבוע בו פורסמה 'חיכיה' הכתבת
 המיוחדת של מלי אברהם, פנה אלינו הרב ארלבוים שכולנו מכירות
 מהמדור 'שיביע בוחר' וביקש לדבר. "שמעתי על הכתבה", הוא אמר,
 "ועם המון הערכה לאנשים שעושים את המצווה הגדולה ביותר ופותחים
 בית ולב לילדים שלא הם ילדו, יש לי עוד משהו לומר לכל אותם אנשים
 שמחכים לילדים". במילים האלו החלה להתגלגל הכתבה הזאת. הכתבה
 שאני, באופן אישי, ישבתי פעורת פה לאורך כתיבתה.

החפץ חיים מבטיח

הרב ארלבוים גדל בבית שניהל גמ"ח כספים, הרעיון לא היה לו

חדש. מאז שראה מה כתוב בחפץ חיים ובדק את הנושא על עצמו הוא
 רואה לעצמו שליחות לספר עליו לכולם. הפעם הראשונה הייתה לפני
 עשרים וחמש שנה... "פגשתי חבר טוב שהיה נשוי שנתיים ללא ילדים
 ולאחר ביקור אצל רופא מומחה יצא מבולבל מאוד. "ומה המקום של
 הקב"ה בתמונה?" שאלתי אותו. ואז הראיתי לו את מה שכתוב בספר
 'שם עולם' לחפץ חיים, פרק ח' הערה שנייה. אצטט את מה שטלטל
 אותי כשראיתי אותו לראשונה: "ועיין באהבת חסד, מה שכתבנו שם
 אודות אנשים המחפשים סגולות. והסגולה היותר טובה שבעולם היא
 עצת חכמינו זכרונם לברכה. ובעיני ראיתי מעשה נורא שהיה בעניין הזה.
 איש אחד שהיו לו בנים ומתו כולם, ובא לפני חכם שיתן לו עצה וסגולה
 לעניין זה. והשיב לו: איני יודע סגולות אך עצתי שתעשה 'גמילות חסד'
 קבוע בעיר... ושמע לעצתו ועסק הרבה בעניין... וקיבל על עצמו המצווה
 להתעסק בעניין ולהלוות על משכונות, ועשה פנקס עם תקנות לעניין זה
 כנהוג. ובתוך התקנות היה כתוב שאחת לשלוש שנים... יתאספו הכל וישו
 סעודה... ויהי ככלות שלוש שנים נולד לו בן, ולאות שהוא בזכות המצווה
 יום שמיני למילתו (חל) ביום שהיה כתוב מקדם זמן לאסיפתם...". אם
 כל הסיפור מטלטל, הרעיד אותי עוד יותר סוף דבריו של החפץ חיים

שם: "ולא תחשוב אחי שמעשה כזה יוצא מהקש השכל והוא דבר פלא. לא לא לא! כי הוא דבר פשוט מאוד ומסכים אל השכל האמתי כפי מה שנבאר לקמה".

באופן אישי, כשקראתי את המילים האלו, את ההבטחה שמי שיפתח גמ"ח יזכה לילדים לא מעל הטבע אלא כדבר הפשוט אל השכל החלטתי לקום ולעשות מעשה. אני, בעצמי. אפתח גמ"ח. הרעיון לא היה זר לי אחרי שגדלתי בבית בו אבי ניהל גמ"ח, אבל גם אם הרעיון לא מופקע, צריך כסף בשביל להתחיל לגלגל אותו. ולי, זוג צעיר עם אישה מזכירה ובעל אברך, לא היה את הכסף הזה. אז מה, בשביל מה יש חברים?

"אחד מחברי הטובים בא מבית אמיד מאוד והחלטתי לפנות אל אביו. אני זוכר כמו הרגע איך צלצלתי אליו ובתעוזה של מי שמהמר על כל הקופה פשוט ביקשתי ממנו שיפקיד אצלי חמשת אלפים דולר כדי שאוכל לפתוח בהם גמ"ח. היום זה נראה סכום הגיוני, אז היה מדובר בסכום יפה מאוד. הוא לא רצה, התפשרנו על שלושת אלפים. שלושת אלפים דולר לעשרה חודשים. באותו רגע יצאתי אליו הביתה, קיבלתי צ'ק של שלושת אלפים דולר וזהו. כך נפתח הגמ"ח".

"מאז הפך הגמ"ח לאחד הגמ"חים הגדולים בעירי ואני מעודד כל מי שאני מכיר לעשות צעד דומה. לא צריך לפתוח גמ"ח של מיליונים בשביל לזכות לברכתו של החפץ חיים, מספיק לעשות זאת עם כמה אלפים בודדים".

גם כשפגש הרב ארלבוים את חברו המבולבל הוא הציע לו לפתוח גמ"ח, לזכות למה שהבטיח החפץ חיים. "הצעת לי לקחת סכום קטן של כסף ולהתחיל לעסוק בהלוואות כספים בקביעות. היה לי קשה לקבל את דברי אבל בסוף הוא החליט לתת לסיפור צ'אנס". עשרה חודשים עברו... "זה לא סיפור מצויץ מהאצבע, זה סיפור שהייתי לו עד, עשרה חודשים בדיוק מיום פתיחת הגמ"ח זכה חברי לחבוק בן".

בואו נפסיק לגלגל

הבן הבכור היה רק 'סיפתח' לסיפור. שנה עברה. הגמ"ח שניהל ידידו של הרב ארלבוים התייצב ולצידו נפתחו עוד שני גמ"חים קטנים. "אני מספר לכם את מה שסיפר לי ידידי מכלי ראשון ובאופן מדויק. באחד הערבים ישב ידידי עם שני מנהלי הגמ"חים האחרים באיזה אירוע ושוחחו על יום המחרת: ראש חודש והגלגול הקבוע צפוי להתחיל. ראובן יגיע לגמ"ח אחרי כדי לקחת הלוואה ולהחזיר לגמ"ח השני בשביל שעוד חודשיים הוא יוכל לקחת הלוואה נוספת ולהחזיר לגמ"ח השלישי... מכאן לשם עלה לו פתאום רעיון. "במקום להלוות לאברכים אלף שקל בסוף החודש, בואו נתאחד ומשלושה גמ"חים קטנים נעשה גמ"ח אחד

גדול שיוכל לעזור יותר", הוא הציע. שני המנהלים האחרים התלהבו. לשלושתם כבר היה ניסיון יפה בניהול גמ"ח, הם ידעו ששלושה גמ"חים קטנים אינם גמ"ח אחד גדול והחליטו להתאחד. עם ההתאחדות היה להם רעיון חדש. במקום לבנות על הפקדות מכאן ומשם, הם יציעו לאנשים לחתום הוראת קבע לגמ"ח. אנשים יפקידו בכל חודש סכום קטן שיגדל להם לפיקדון והגמ"ח ילווה אותו עד שהפקידים יזדקקו לכסף". הרעיון נשמע פשוט, הביצוע דרש לא מעט. חודשים ארוכים של התנהלות בין הבנקים הסתיימו בבנק פאגי בבני ברק. "כעבור שנה, בתאריך בו נפתח חשבון הבנק של הגמ"ח, נולד לחברי בן שני".

גם כאן לא הגיע הסיפור אל סופו. עם הזמן העובר הבינו מנהלי הגמ"ח החדש שאנשים אינם מודעים לחשיבות הגדולה שיש להפקדת כספים בגמ"ח, למעשה, הם אינם מודעים בכלל לחשיבות פעילותם של הגמ"חים, והחליטו לעשות מעשה. הם יוציאו חוברת קטנה שתסביר לאנשים מהו גמ"ח, איך הוא מתנהל ומה אומרים על כך חכמי ישראל. היציאה לדרך הייתה קצרה. מה צריך בשביל חוברת? עבודה של ביורר נתונים וכתיבה והדפסה.

"רק באמצע הדרך הבנו כולם שהדפסת חוברת אינה תהליך כה פשוט. היא דורשת גם גרפיקה, דפוס והפצה ועוד עלויות כיוצא בהן. מדובר בגמ"ח, איש לא מרוויח שקל ואין להם מאיפה להוציא את הכסף, אבל לוותר על הרעיון לא היה בא בחשבון. חמישה חודשים הושקעו סביב הנושא הזה. קושיות לובנו עם גדולי ישראל, בעלי מקצועות הותרמו ואפילו אל הבנק הגיעו ראשי הגמ"ח בהצעה לקחת חסות על החוברת. עבודה. הרבה עבודה הייתה. אבל... באותה שנה בה הופצה החוברת נפקד שוב מנהל הגמ"ח".

כמו שאומר החפץ חיים זו אינה סגולה, זו הנהגה פשוטה, וכאשר שמע הרב ארלבוים כמה ישועות נולדו בזכותה הוא התחיל להפיץ את הדברים. ללחוץ על אנשים לעזור לעצמם. עד היום כשלושים אנשים פתחו גמ"ח כספים כצעד השתדלות שאינו סגולה. כולם עד אחד, זכו להיפקד בזש"ק. ולא, אין לנו מניית בגמ"חים ולא נרוויח אם תפתחו גמ"ח בעיר, יש כאן רק בשורה שצריך להפיץ.

רב חיים אומר

"עכשיו תשמעו את הסיפור האישי שלי", אומר הרב ארלבוים ואנחנו כורים אחר. "לפני כעשור שמעתי על אדם קרוב שממתין לילדים כבר חמש שנים. צלצלתי אליו והצעת לי לפתוח גמ"ח בתוך הכוילל. הוא שאל אם השתגעת, מאיפה לו הסכומים שמגלגל הגמ"ח שלנו. "החפץ חיים לא מדבר על סכום, הוא מדבר על גמ"ח, גמ"ח שהוא עסק שאתה משקיע בו", אמרתי לו. סיפרתי על עצמי, ביקשתי שינסה. הוא הבין

את השארית בין אברכי המשפחה. באותו יום הועבר הכסף לחלוקה, ואני קיבלתי את הטלפון ואת ההעברה."

כמה היה בה?

ניחשתן טוב. עשרים אלף שקלים. בדיוק.

"אבא שלי לא ידע מילה מכל הסיפור של כספי הגמ"ח.

הוא העביר את הכסף שהגיע אליו אותו יום. רועד

מהתרגשות נגשתי למשוך את הכסף. בתקופה ההיא (כשעדיין הייתי מותר

למשוך סכומים גדולים של כף בלי חשבון) עמלת משיכה של עשרים אלף

שקלים הייתה כמה עשרות שקלים. לא הייתה לי בעיה לשלם אותם אבל רב

חיים אמר שיגיעו עשרים אלף שקלים אז הם צריכים להגיע בדיוק. סיפורי

למנהל הבנק בכמה מילים על הסיפור שלי והוא הורה למשוך לי את הכסף

בלי עמלה. אם רב חיים אמר זה מה שצריך להיות..."

לשתף בשביל הזכות

בשביל מה הרב מספר לנו את כל הסיפור המצמרר הזה? חשוב לי

לשאל כשאני מסיימת לכתוב את הדברים. הרב ארלבוים אינו אדם שמבקש

לספר לכל אחד את סיפוריו, למען האמת הוא היה מעדיף ששמו לא יופיע

כאן בכתבה, רק בשביל ההבנה שכל הדברים מדויקים עד תום הוא מסכים

שנאזכר אותו בשמו. אז בשביל מה?

"בשביל שאנשים ידעו את הכוח שיש למצווה הזאת. פגשתי אברך של

היו לו ילדים שמונה שנים, הוא פתח גמ"ח ובאותה שנה נולדה לו שלישיה.

פגשתי אברך ששלוש עשרה שנים לא היו לו ילדים, הוא פתח גמ"ח, עבר

איתו עוגמת נפש מאוד גדולה וזכה לחבוק תאומות באותה שנה.

לאחרונה סיפר לי משהו שמיד אחרי החתונה נולדו לו שתי בנות

ואחר כך חמש עשרה שנה הוא לא זכה לילדים. מה הוא לא עשה ואיפה

לא ביקר. אחרי חמש עשרה שנה הוא הרים ידיו (לשמים). אין לו מה

לעשות יותר. יום אחד צלצל אליו חברו, אברך חשוב, ואמר לו: תשמע, יש

לי כסף ששוכב בצד ואני רוצה שיפתחו איתו גמ"ח כספים, חשוב לי שאתה

תנהל אותו. האיש סירב בכל תוקף. הוא מוסר שיעורים בשתי ישיבות ואין

לו זמן לטוטור השכל הזה, אבל הידיד לא השאיר לו ברירה. מכאן לשם

הוא פתח את הגמ"ח. חמישה חודשים לאחר מכן הם זכו לבשורות טובות

וכאשר נולדה הילדה ניגש החבר אל האיש והראה לו את דבריו של החפץ

חיים. "עכשיו אתה מבין למה הכרחתי אותך לפתוח גמ"ח? שאל רטורית."

"אני מספר על הדברים לכל מי שאני פוגש וצריך ישועה בתחום זרע

של קיימא, אני לא מרוויח מזה כלום רק זכויות, אבל חשוב לי שאנשים

ידעו את העניין הזה. לא צריך מיליונים, לא צריך לפתוח גמ"ח שכל העיר

תכיר. יש לך אלפיים שקל? תעשה מהם גמ"ח בתוך הכולל, אבל שיהיה

גמ"ח אמתי. תנהל אותו, תכתוב, תעשה טפסי הלוואה. הגמרא במסכת

בבא בתרא דף ט': "רבי יהושע בן לוי אמר כל הרגיל לעשות צדקה הוי

לו בנים בעלי עושר בעלי אגדה בעלי חכמה". חז"ל מבטיחים שמי שרגיל

בחסד יזכה לבנים בעלי עושר אגדה וחכמה, אבל בשביל זה צריך להיות

רגילים. לא רק להלוות פעם לחבר שנתקע בסוף החודש, להתעסק בגמ"ח.

זה יכול להיות עסק קטן, זה לא חייב להיות משהו שמפריע ליומיום, אבל

כן צריך להשקיע. ואחרי שמשקיעים זה עובד. ראיתי בעיניים. מעבר לזה

אני פונה אל כל הקוראים והקוראות בבקשה להפקיד כספים בגמ"חים, זה

מעמיד את העולם".

את הרעיון, לא הבין איפה ימצא לו זמן. "האישה תנהל את הניירת ואתה תלווה בסוף חודש כסף לאברכים שצריכים עזרה. העיקר שזה יהיה משהו ממוסד ומסודר, לא הלוואה פה ואחרת שם, גמ"ח מסודר", הצעתי. "אבל אין לי כסף להתחיל", אמר האיש. הבטחתי לדאוג לכסף אם הוא יפתח את הגמ"ח. סיכמנו. "אני לא מיליונר", צוחק כעת הרב ארלבוים, "ואין לי כסף למשוך מתחת לבלטות. מה שכן, באותה תקופה השתחררה לנו קופת גמל עם עשרים אלף שקלים. הבן שלי היה אז בן אחד עשרה ותכננו לשמור את הכסף לבר מצווה שלו. עד אז היה ברור שגשים את הכסף בגמ"ח. "בואי ניעד את הכסף לפתיחה גמ"ח חדש, במהלך השנתיים הקרובות אנשים יפקידו בגמ"ח כספים וכאשר נמשוך את הכסף חזרה הגמ"ח כבר יהיה פעיל ויוכל להתגלגל בלעדיו", הצעתי לאישתי."

ההצעה התקבלה והכסף עבר. שנה אחר כך נולדה לפותח הגמ"ח בת. שישה חודשים נוספים הביאו את הרב ארלבוים קרוב לבר המצווה, אל תאריך שהוא היה צריך בו את הכסף. "צלצלתי אליו וביקשתי לקבל את הכסף חזרה. 'אין בעיה, תוך חודשיים אנשים מחזירים את הסכום ואחזיר לך אותו', הוא ענה. שמחתי. חודשיים יכולתי לחכות. מכאן לשם שאלתי אותו מה קורה עם הגמ"ח ומה ייקרה כשאמשוך את הכסף. 'אה, הגמ"ח ייסגר כנראה, אין לי מספיק הפקדות כדי להחזיק אותו', הוא אמר. 'רגע רגע רגע, אם הגמ"ח ייסגר זו שאלת רב, חכה', הבנתי במה דברים אמורים ולקחתי צעד לאחור."

הרב ארלבוים החליט לעלות לרב חיים. בשביל לקבל הדרכה ברורה הוא ניגש לאחד המקורבים הגדולים של הרב וביקש ממנו לכתוב את השאלה באופן ברור, להכניס את הדף לרב חיים ואחר כך להיכנס איתו אל הקודש פנימה. "כתבנו בקצרה כך: 'אני מנהל גמ"ח. נתתי מהכסף האישי שלי לזוג שרצה ילדים כדי שיפתחו איתו גמ"ח אחר. עכשיו אני צריך את הכסף בחזרה לאירוע משפחתי, אם אמשוך את הכסף הגמ"ח ייסגר מה לעשות?'. עם הדף נכנסנו פנימה והמקורב הניח את השאלה לפני הרב. רב חיים קרא ואז אמר לי בפשטות: 'אל תמשוך את הכסף'. אמרתי לו: 'הרב, אבל אני צריך את הכסף לתפילין ולהוצאות הבר מצווה!'. ורב חיים לא נסוג: 'אל תמשוך את הכסף בנתיים, יהיה לך כסף ממקום אחר.' "הרב, מה זה בנתיים?" לא הרפיתי, ורב חיים השיב: "עד שתהיה בן תשעים ושתיים". בשלב זה, הגבר שהיה במקום שאל: "סבא ומה הוא יעשה בגיל תשעים ושתיים?" רב חיים אמר: "ישאל עוד פעם".

זהו, אחרי השיחה החד משמעית הזאת יצאתי מרב חיים עם ברכה לאריכות ימים ועם פסק ברור שלא למשוך את הכסף מהגמ"ח. חזרתי הביתה. "נו, מה רב חיים אמר?" שאלה אישתי. "רב חיים אמר לא למשוך את הכסף בנתיים ולשאל שוב בגיל תשעים ושתיים". "ומה נעשה עם הבר מצווה?" היא נדהמה. "רב חיים אמר שיהיה לנו כסף ממקום אחר. נחכה לו", עניתי וכמה שזה היה מפתיע זה היה חד משמעי וברור. את הכסף לא מוציאים, ולבר מצווה המתקרבת יהיה כסף ממקום אחר. מאיפה? אין לנו מושג. מה עושים בשביל זה? שום דבר, רב חיים לא אמר לעשות משהו. זה נשמע 'מויפת', זה באמת 'מויפת' אבל אני שומעת אותו מכלי ראשון. "שבוע לפני התשלום על התפילין מתקשר אלי אבא שלי ומודיע שהוא עומד להעביר לי סכום כסף. מה קרה? כמה שנים קודם לכן נפטרה קרובת משפחה שלי והורישה סכום כסף לעניינים של קודש. עיקר הכסף נלקח לכתובת ספר תורה מהודר לעילוי נשמתה, אך כאשר הסתיימה הכתיבה ועדיין נותר עודף הוכנסה שאלה לגדולי ישראל והוחלט לחלק